

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
NIILO JÄÄSKINEN
της 29ης Μαρτίου 2012¹

Υπόθεση C-509/10

**Josef Geistbeck,
Thomas Geistbeck
κατά**

Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH

[αίτηση του Bundesgerichtshof (Γερμανία) για την έκδοση προδικαστικής απόφασης]

«Πνευματική και βιομηχανική ιδιοκτησία — Κανονισμός (ΕΚ) 2100/94 — Κοινοτικά δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών — Υποχρέωση καταβολής δίκαιης αμοιβής στον κάτοχο τέτοιου δικαιώματος και επανόρθωση της ζημίας την οποία αυτός υφίσταται — Κριτήρια καθορισμού της εν λόγω δίκαιης αμοιβής — Παραβίαση — Κανονισμός (ΕΚ) 1768/95 — Προνόμιο των καλλιεργητών — Δαπάνες ελέγχου και εποπτείας»

I – Εισαγωγή

1. Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής απόφασης την οποία υπέβαλε το Bundesgerichtshof (Γερμανία), αφορά ειδικότερα την ερμηνεία των άρθρων 14 και 94 του κανονισμού (ΕΚ) 2100/94² (στο εξής: βασικός κανονισμός), για τα κοινοτικά δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών, καθώς και του κανονισμού (ΕΚ) 1768/95³ (στο εξής: κανονισμός εφαρμογής), για τη θέσπιση εκτελεστικών κανόνων σχετικά με την γεωργική εξαίρεση που προβλέπει το άρθρο 14, παράγραφος 3, του βασικού κανονισμού.
2. Η διαφορά της οποίας επιλήφθηκε το αιτούν δικαστήριο ανέκυψε μεταξύ, αφενός, των καλλιεργητών Josef και Thomas Geistbeck (στο εξής: J. και T. Geistbeck) και, αφετέρου, της Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH (στο εξής: STV) η οποία εκπροσωπεί τα συμφέροντα των δικαιούχων των προστατευόμενων φυτικών ποικιλιών Kuras, Quarta, Solara, Marabel και Secura. Η διαφορά αυτή αφορά, κατ' ουσίαν, τη σχέση μεταξύ της παρεκκλίσεως του άρθρου 14 του βασικού κανονισμού —η οποία αποκαλείται «προνόμιο των καλλιεργητών»— και του υπολογισμού της εύλογης αποζημίωσης κατά την έννοια του άρθρου 94, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού, η οποία οφείλεται στον δικαιούχο προστατευόμενης φυτικής ποικιλίας σε περίπτωση διαπράξεως παραβάσεως.
3. Η υπό κρίση αίτηση εκδόσεως προδικαστικής απόφασης παρέχει ειδικότερα στο Δικαστήριο την ευκαιρία να αποφανθεί επί του ζητήματος σχετικά με τη μέθοδο που πρέπει να επιλεγεί για τον υπολογισμό της δίκαιης αμοιβής που οφείλει να καταβάλει ο καλλιεργητής στον δικαιούχο φυτικής ποικιλίας υπό περιστάσεις κατά τις οποίες ο καλλιεργητής, έχοντας την άδεια, σύμφωνα με το

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — Κανονισμός του Συμβουλίου, της 27ης Ιουλίου 1994 (ΕΕ L 227, σ. 1).

3 — Κανονισμός της Επιτροπής, της 24ης Ιουλίου 1995 (ΕΕ L 173, σ. 14), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 2605/98 της Επιτροπής, της 3ης Δεκεμβρίου 1998 (L 328, σ. 6).

προνόμιο των καλλιεργητών, να φυτεύει το προϊόν που προέρχεται από τη συγκομιδή του, παραλείπει να δηλώσει τμήμα της νέας αυτής συγκομιδής, κατά παράβαση των υποχρεώσεων των καλλιεργητών που προβλέπονται στο άρθρο 14, παράγραφος 3, του βασικού κανονισμού και οι οποίες θέτουν σε εφαρμογή το εν λόγω προνόμιο.

4. Επομένως, τα υποβαλλόμενα ερωτήματα επιβάλλουν τη στάθμιση αντικρουόμενων συμφερόντων. Όπως έχει επισημάνει και ο γενικός εισαγγελέας Ruiz-Jarabo Colomer, το κρίσιμο ζήτημα συνίσταται στην εξισορρόπηση μεταξύ, αφενός, της ανάγκης να αυξηθούν τα προϊόντα της αγροτικής δραστηριότητας και να εξασφαλιστεί η γεωργική παραγωγή, πράγμα που αποτελεί πρωταρχικό σκοπό της κοινής γεωργικής πολιτικής και, αφετέρου, της ανάγκης να προστατευθούν τα δικαιώματα των δημιουργών φυτικών ποικιλιών οι οποίοι δραστηριοποιούνται στον τομέα της βιομηχανικής πολιτικής και της πολιτικής έρευνας και ανάπτυξης και καταβάλλουν προσπάθειες ώστε να θεσπιστεί κανονιστικό πλαίσιο πρόσφορο για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σεβόμενοι ταυτοχρόνως τους σκοπούς που επιδιώκει η επίμαχη κανονιστική ρύθμιση⁴.

5. Επομένως, η υπόθεση αυτή θα παράσχει στο Δικαστήριο τη δυνατότητα να συμπληρώσει τη νομολογία του που απορρέει από την απόφαση Schulin⁵ και, μεταξύ άλλων, να διευκρινίσει τη θέση του ως προς το ζήτημα της δίκαιης αμοιβής σε περίπτωση που ορισμένη φυτική ποικιλία χρησιμοποιείται κατά τρόπο που συνιστά παράβαση, καθώς και να αποφανθεί επί της σταθμίσεως που πρέπει να επιτευχθεί μεταξύ των συμφερόντων που θέλησε να προστατεύσει ο νομοθέτης με την κανονιστική ρύθμιση περί κοινοτικής προστασίας των φυτικών ποικιλιών.

II – Το νομοθετικό πλαίσιο

A — Ο βασικός κανονισμός

6. Από την πέμπτη αιτιολογική σκέψη του βασικού κανονισμού⁶ προκύπτει ότι, για να δοθούν κίνητρα για τη δημιουργία και την ανάπτυξη νέων ποικιλιών, θα πρέπει να παρέχεται ενισχυμένη προστασία σε σχέση με την παρούσα κατάσταση για όλους τους δημιουργούς ποικιλιών.

7. Η δέκατη έβδομη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού αυτού ορίζει ότι η ενάσκηση των κοινοτικών δικαιωμάτων επί φυτικών ποικιλιών πρέπει να υπάγεται σε περιορισμούς που καθορίζονται από διατάξεις δημοσίου συμφέροντος.

8. Συναφώς, η δέκατη όγδοη αιτιολογική σκέψη του εν λόγω κανονισμού διευκρινίζει ότι το δημόσιο συμφέρον το οποίο μνημονεύει η προηγούμενη αιτιολογική σκέψη περιλαμβάνει τη διασφάλιση της γεωργικής παραγωγής και ότι, για τον σκοπό αυτόν, πρέπει να χορηγείται, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, άδεια στους καλλιεργητές για τη χρησιμοποίηση του προϊόντος της συγκομιδής τους για αναπαραγωγή.

4 — Βλ., συναφώς, σημεία 22 και 23 των προτάσεων που ανέπτυξε ο γενικός εισαγγελέας Ruiz-Jarabo Colomer στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η προαναφερθείσα απόφαση της 8ης Ιουνίου 2006, C-7/05 έως C-9/05, Deppe κ.λπ. (Συλλογή 2006, σ. I-5045).

5 — Απόφαση της 10ης Απριλίου 2003, C-305/00, Schulin (Συλλογή 2003, σ. I-3525). Βλ., επίσης, αποφάσεις της 11ης Μαρτίου 2004, C-182/01, Jäger (Συλλογή 2004, σ. I-2263), της 14ης Οκτωβρίου 2004, C-336/02, Brangewitz (Συλλογή 2004, σ. I-9801), προπαρατεθείσα απόφαση Deppe κ.λπ., καθώς και απόφαση της 20ής Οκτωβρίου 2011, C-140/10, Greenstar-Kanzi Europe (Συλλογή 2011, σ. I-10075).

6 — Σε διεθνές επίπεδο, η προστασία των φυτικών ποικιλιών αποτελεί αντικείμενο συμβάσεως στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Διανοητικής Ιδιοκτησίας, δηλαδή της Διεθνούς Συμβάσεως για την Προστασία Νέων Φυτικών Ποικιλιών. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα προσχώρησε στην εν λόγω σύμβαση το 2005 [απόφαση 2005/523/EK του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2005, για την έγκριση της προσχώρησης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στη διεθνή σύμβαση για την προστασία των νέων ποικιλιών φυτών, όπως αναθεωρήθηκε στη Γενεύη στις 19 Μαρτίου 1991 (ΕΕ L 192, σ. 63)]. Η κοινοτική κανονιστική ρύθμιση διαπνέεται έντονα από το πνεύμα των διατάξεων της εν λόγω συμβάσεως.

9. Κατά το άρθρο 11, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού, το πρόσωπο υπέρ του οποίου αναγνωρίζεται το κοινοτικό δικαίωμα επί φυτικής ποικιλίας είναι ο δημιουργός, δηλαδή «το πρόσωπο που δημιούργησε ή ανακάλυψε και ανέπτυξε την ποικιλία ή ο διάδοχός του».

10. Το άρθρο 13 του βασικού κανονισμού, το οποίο τιτλοφορείται «Δικαιώματα του κατόχου κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας και απαγορευμένες πράξεις», προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Σύμφωνα με το κοινοτικό δικαίωμα επί φυτικής ποικιλίας, ο κάτοχος ή οι κάτοχοι κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας, καλούμενος εφεξής “κάτοχος”, δικαιούται να προβαίνει στις ενέργειες που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 15 και 16, για τις ακόλουθες πράξεις όσον αφορά τα συστατικά ποικιλίας, ή τα συγκομισθέντα υλικά της προστατευόμενης ποικιλίας, καλούμενα και τα δύο εφεξής “υλικό”, απαιτείται η άδεια του κατόχου:

α) παραγωγή ή αναπαραγωγή (πολλαπλασιασμός)·

[...]

Ο κάτοχος μπορεί να χορηγεί την άδεια αυτή υπό όρους και περιορισμούς.»

11. Το προνόμιο των καλλιεργητών προβλέπεται στο άρθρο 14 του βασικού κανονισμού, το οποίο έχει ως εξής:

«1. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 13, παράγραφος 2, και για τη διασφάλιση της γεωργικής παραγωγής, οι καλλιεργητές επιτρέπεται να χρησιμοποιούν, για σκοπούς αναπαραγωγής σε αγρό της εκμετάλλευσής τους, το προϊόν της συγκομιδής το οποίο έλαβαν φυτεύοντας, στην εκμετάλλευσή τους, πολλαπλασιαστικό υλικό μιας ποικιλίας, εκτός των υβριδίων ή των σύνθετων ποικιλιών, η οποία καλύπτεται από κοινοτικό δικαίωμα επί φυτικών ποικιλιών.

[...]

3. Οι προϋποθέσεις της παρεκκλίσεως που αναφέρεται στην παράγραφο 1 και διασφάλισης των έννομων συμφερόντων του δημιουργού της φυτικής ποικιλίας και του καλλιεργητή καθορίζονται [...] βάσει των ακόλουθων κριτηρίων:

[...]

— οι μικροκαλλιεργητές δεν υποχρεούνται να καταβάλλουν αμοιβή στον κάτοχο· [...]

[...]

— οι λοιποί καλλιεργητές θα υποχρεούνται να καταβάλλουν στον κάτοχο μια δίκαιη αμοιβή, η οποία είναι αισθητά χαμηλότερη από το ποσό που καταβάλλεται για τη βάση αδειάς παραγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού της ίδιας ποικιλίας στην ίδια περιοχή· [...]

— οι κάτοχοι είναι αποκλειστικά υπεύθυνοι για την παρακολούθηση της τήρησης των διατάξεων του παρόντος άρθρου ή των διατάξεων που θεσπίζονται δυνάμει του παρόντος άρθρου· [...]

— οι καλλιεργητές και οι μεταποιητές παρέχουν, κατόπιν σχετικής αιτήσεως, κατάλληλες πληροφορίες στους κατόχους· [...]».

12. Το άρθρο 94 του βασικού κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Παραβίαση», ορίζει τα εξής:

«1. Κάθε πρόσωπο το οποίο:

- α) επιχειρεί πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 13 παράγραφος 2, όσον αφορά μία ποικιλία για την οποία έχει παραχωρηθεί κοινοτικό δικαίωμα επί φυτικής ποικιλίας, χωρίς να είναι εξουσιοδοτημένο προς τούτο

[...]

μπορεί να υποχρεωθεί από τον κάτοχο σε παύση της παραβίασης ή σε καταβολή εύλογης αποζημίωσης ή και στα δύο.

Κάθε πρόσωπο το οποίο ζημιώνει άλλον από δόλο ή αμέλεια έχει επιπλέον υποχρέωση να αποζημιώσει τον κάτοχο για την περαιτέρω ζημία που προξενήθηκε από την παραβίαση. Σε περίπτωση ελαφράς αμέλειας, η αξίωση αυτή μπορεί να μειωθεί ανάλογα με το βαθμό της ελαφράς αμέλειας, δεν μπορεί όμως να είναι κατώτερη του οφέλους που αποκόμισε ο παραβάτης από την παραβίαση.»

B — Ο κανονισμός εφαρμογής

13. Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού εφαρμογής, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του κατόχου που απορρέουν από το άρθρο 14 του βασικού κανονισμού «μπορούν να [προβληθούν από τους κατόχους] είτε μεμονωμένα είτε συλλογικά μαζί με άλλους κατόχους είτε μέσω οργάνωσης κατόχων με έδρα την Κοινότητα σε κοινοτικό, εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο».

14. Το άρθρο 5 του κανονισμού εφαρμογής, που τιτλοφορείται «Ύψος της αμοιβής», προβλέπει τα κατωτέρω:

«1. Το ύψος της δίκαιης αμοιβής που θα πρέπει να καταβληθεί στον κάτοχο βάσει του άρθρου 14 παράγραφος 3 τέταρτη περίπτωση του βασικού κανονισμού μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο σύμβασης μεταξύ του κατόχου και του ενδιαφερόμενου καλλιεργητή.

2. Στις περιπτώσεις όπου δεν έχει συναφθεί ή δεν ισχύει μια τέτοια σύμβαση, το ύψος της αμοιβής θα είναι αισθητά χαμηλότερο από το ποσό που καταβάλλεται για τη, βάσει αδείας, παραγωγή [πολλαπλασιαστικού] υλικού της κατώτερης κατηγορίας που πληροί τις προϋποθέσεις για επίσημη πιστοποίηση, της ίδιας ποικιλίας στην ίδια περιοχή.

[...]

5. Όταν, στην περίπτωση της παραγράφου 2, δεν εφαρμόζεται μία σύμβαση που αναφέρεται στην παράγραφο 4, η αμοιβή που πρέπει να καταβληθεί ανέρχεται στο 50 % των ποσών που χρεώνονται για την παραγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού για την οποία έχει χορηγηθεί άδεια, όπως προσδιορίζεται στην παράγραφο 2.

[...]»

15. Το άρθρο 8 του κανονισμού αυτού, που τιτλοφορείται «Πληροφόρηση από τον καλλιεργητή», έχει ως ακολούθως:

«1. Οι λεπτομέρειες των σχετικών πληροφοριών που θα πρέπει να παράσχει ο καλλιεργητής προς τον κάτοχο βάσει του άρθρου 14 παράγραφος 3 έκτη περίπτωση του βασικού κανονισμού μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο σύμβασης μεταξύ του κατόχου και του ενδιαφερόμενου καλλιεργητή.

2. Στις περιπτώσεις όπου δεν έχει συναφθεί ή δεν ισχύει μία τέτοια σύμβαση, με κάθε επιφύλαξη ως προς τις απαιτήσεις πληροφόρησης που απορρέουν από άλλη κοινοτική νομοθεσία ή από τη νομοθεσία κρατών μελών, μετά από αίτηση του κατόχου, ο καλλιεργητής θα πρέπει να παράσχει στον κάτοχο ορισμένες χρήσιμες πληροφορίες. Χρήσιμα θεωρούνται τα ακόλουθα στοιχεία:

[...]

- β) το αν ο καλλιεργητής έχει χρησιμοποιήσει το προϊόν συγκομιδής που ανήκει σε μία ή περισσότερες ποικιλίες του κατόχου, για φύτευση στον αγρό ή στους αγρούς της εκμετάλλευσής του·
- γ) εάν ο καλλιεργητής έχει χρησιμοποιήσει τέτοιο υλικό, η ποσότητα του προϊόντος της συγκομιδής που ανήκει στη συγκεκριμένη ποικιλία ή ποικιλίες, που χρησιμοποιήθηκαν από τον καλλιεργητή σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 1 του βασικού κανονισμού·

[...]».

16. Η παράγραφος 1 του άρθρου 14 του εν λόγω κανονισμού, που διέπει την εκ μέρους του κατόχου παρακολούθηση της τήρησης των όρων του άρθρου 14 του βασικού κανονισμού, ορίζει τα ακόλουθα:

«[...] ο καλλιεργητής θα πρέπει, μετά από αίτηση του κατόχου:

- α) να παρέχει αποδεικτικά στοιχεία που να υποστηρίζουν τις πληροφορίες που χορηγεί βάσει του άρθρου 8, με παρουσίαση των διαθέσιμων σχετικών εγγράφων όπως τιμολόγια, χρησιμοποιούμενες επισημάνσεις ή οποιοδήποτε άλλο κατάλληλο μέσο [...]

[...]».

17. Το άρθρο 16, παράγραφος 1, του κανονισμού εφαρμογής έχει ως εξής:

«Η παρακολούθηση θα πρέπει να γίνεται από τον κάτοχο. Μπορεί να φροντίσει ώστε να εξασφαλίσει βοήθεια από οργανώσεις καλλιεργητών, μεταποιητές, συνεταιρισμούς ή άλλους κύκλους της γεωργικής κοινότητας.»

18. Το άρθρο 17 του κανονισμού εφαρμογής, που τιτλοφορείται «Παραβίαση», προβλέπει τα κατωτέρω:

«Ο κάτοχος μπορεί να επικαλεστεί τα δικαιώματα που απορρέουν από το κοινοτικό δικαίωμα επί φυτικών ποικιλιών έναντι οποιουδήποτε προσώπου παραβαίνει οποιουδήποτε από τους όρους ή τους περιορισμούς που αφορούν την παρέκκλιση βάσει του άρθρου 14 του βασικού κανονισμού, όπως αυτή ορίζεται στον παρόντα κανονισμό.»

III – Η διαφορά της κύριας δίκης, τα προδικαστικά ερωτήματα και η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

19. Μεταξύ του 2001 και του 2004, δυνάμει της παρέκκλισης του άρθρου 14 του βασικού κανονισμού, οι J. και T. Geistbeck προέβησαν, αφού ενημέρωσαν σχετικά την STV, σε φύτευση των ποικιλιών Kuras, Quarta, Solara και Marabel, οι οποίες προστατεύονται δυνάμει του δικαίου της Ένωσης, καθώς και της ποικιλίας Secura, η οποία προστατεύεται κατ' εφαρμογή του γερμανικού δικαίου.

20. Εντούτοις, κατά τη διάρκεια ελέγχου, η STV διαπίστωσε ότι οι πραγματικά καλλιεργούμενες ποσότητες υπερέβαιναν, σε ορισμένες φορές και κατά το τριπλάσιο, εκείνες που είχαν δηλωθεί. Χρησιμοποιώντας ως βάση το ποσό που θα καταβαλλόταν για την υπό κανονικές συνθήκες χορήγηση άδειας για την παραγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού, η STV υπολόγισε ότι το ποσό της αποζημίωσης που της οφειλόταν για τη διαφορά των ποσοτήτων ανερχόταν σε 4 576,15 ευρώ. Παρά ταύτα, οι J. και T. Geistbeck κατέβαλαν μόνον το μισό του ποσού αυτού. Το τελευταίο αυτό ποσό αντιστοιχούσε στην αμοιβή που θα οφειλόταν, βάσει του άρθρου 14, παράγραφος 3, τέταρτη περίπτωση, του βασικού κανονισμού, σε περίπτωση φύτευσης επιτρεπόμενης στο πλαίσιο του προνομίου των καλλιεργητών.

21. Κατά συνέπεια, η STV άσκησε προσφυγή κατά των J. και T. Geistbeck λόγω πλημμελώς δηλωθείσας φύτευσης προστατευόμενων φυτικών ποικιλιών, αξιώνοντας την καταβολή του υπολειπόμενου ποσού των 2 288 ευρώ, καθώς και την επιστροφή των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε πριν από την έναρξη του δικαστικού αγώνα, ύψους 141,05 ευρώ. Η STV δικαιώθηκε τόσο σε πρώτο όσο και σε δεύτερο βαθμό. Κατά της απόφασης του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου, οι J. και T. Geistbeck άσκησαν αίτηση αναιρέσεως ενώπιον του Bundesgerichtshof.

22. Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, ειδικότερα, ως προς τον υπολογισμό της εύλογης αποζημίωσης που οφείλεται βάσει του άρθρου 94, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού στον κάτοχο δικαιωμάτων που προστατεύει ο εν λόγω κανονισμός. Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά, στηριζόμενο στην προπαρατεθείσα απόφαση Schulin, ότι ο καλλιεργητής που δεν εκπληρώνει δεόντως την υποχρέωση πληροφόρησης που υπέχει από το άρθρο 14, παράγραφος 1, έκτη περίπτωση, του βασικού κανονισμού έναντι του δικαιούχου της προστατευόμενης φυτικής ποικιλίας δεν μπορεί να επικαλείται το άρθρο 14, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού και δύναται να εναχθεί λόγω παραβάσεως κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 94 του εν λόγω κανονισμού, καθώς και να υποχρεωθεί στην καταβολή εύλογης αποζημίωσης.

23. Εντούτοις, το αιτούν δικαστήριο εκφράζει αμφιβολίες ως προς τον τρόπο υπολογισμού της εύλογης αποζημίωσης. Αφενός, κατά τη γνώμη του, είναι δυνατόν να ληφθεί ως βάση υπολογισμού το μέσο ποσό που καταβάλλεται για τη βάση αδειας παραγωγή αντίστοιχης ποσότητας πολλαπλασιαστικού υλικού προστατευόμενων ποικιλιών του συγκεκριμένου φυτικού είδους στην ίδια περιοχή (στο εξής: αμοιβή για τη βάση αδειας παραγωγή). Αφετέρου, η αμοιβή αυτή θα μπορούσε να υπολογιστεί βάσει του οφειλόμενου ανταλλάγματος για επιτρεπόμενη φύτευση, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 14, παράγραφος 3, τέταρτη περίπτωση, του βασικού κανονισμού, σε συνδυασμό με το άρθρο 5, παράγραφος 5, του κανονισμού εφαρμογής (στο εξής: αμοιβή για επιτρεπόμενη φύτευση).

24. Στην πρώτη περίπτωση, ο καλλιεργητής οφείλει την αμοιβή για παραγωγή βάσει αδειας υπό τις ίδιες προϋποθέσεις και βάσει των ίδιων τιμών που ισχύουν και για τους τρίτους. Στη δεύτερη περίπτωση, ο καλλιεργητής μπορεί να επικαλεστεί την προνομιακή τιμή που επιφυλάσσεται υπέρ των καλλιεργητών, δηλαδή την αμοιβή για επιτρεπόμενη φύτευση, που αντιστοιχεί στο 50 % των οφειλόμενων ποσών για την βάση αδειας παραγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού, υπό τον όρο ότι η αμοιβή αυτή δεν αποτελεί αντικείμενο συμβατικής ρύθμισης μεταξύ του κατόχου και του καλλιεργητή περί των οποίων πρόκειται.

25. Υπό τις περιστάσεις αυτές, με απόφαση της 30ής Σεπτεμβρίου 2010, η οποία πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 26 Οκτωβρίου 2010, το Bundesgerichtshof αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως με τα ακόλουθα ερωτήματα:

«1) Πρέπει η εύλογη αποζημίωση, που οφείλει να καταβάλει ο καλλιεργητής στον κάτοχο κοινοτικού δικαιώματος επί προστατευόμενων φυτικών ποικιλιών, σύμφωνα με το άρθρο 94, παράγραφος 1, του [βασικού] κανονισμού [...], επειδή χρησιμοποίησε πολλαπλασιαστικό υλικό προστατευόμενης ποικιλίας που αποκτήθηκε με φύτευση και δεν τήρησε τις υποχρεώσεις που ορίζει το άρθρο 14, παράγραφος 3, του [βασικού] κανονισμού [...] και το άρθρο 8 του κανονισμού [εφαρμογής], να υπολογίζεται βάσει του μέσου ποσού που καταβάλλεται για τη βάση αδειας παραγωγή

αντίστοιχης ποσότητας πολλαπλασιαστικού υλικού προστατευομένων ποικιλιών του συγκεκριμένου φυτικού είδους στην ίδια περιοχή, ή πρέπει, αντ' αυτού, να τεθεί ως βάση η (χαμηλότερη) αμοιβή που θα έπρεπε να καταβληθεί σε περίπτωση επιτρεπόμενης φύτευσης κατά το άρθρο 14, παράγραφος 3, τέταρτη περίπτωση, του [βασικού] κανονισμού [...] και το άρθρο 5 του κανονισμού [εφαρμογής];

- 2) Σε περίπτωση που πρέπει να τίθεται ως βάση μόνον η αμοιβή για την επιτρεπόμενη φύτευση, υπό τις προαναφερθείσες συνθήκες, και σε περίπτωση μιας μοναδικής υπαίτιας προσβολής εκ μέρους του καλλιεργητή, δύναται ο κάτοχος του κοινοτικού δικαιώματος επί προστατευομένων φυτικών ποικιλιών να υπολογίσει ένα κατ' αποκοπή ποσό για την κατ' εφαρμογή του άρθρου 94, παράγραφος 2, του [βασικού] κανονισμού [...] αποκατάσταση της ζημίας, βάσει του ποσού που καταβάλλεται για τη χορήγηση άδειας για την παραγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού;
- 3) Επιτρέπεται ή ακόμη και επιβάλλεται, κατά τον υπολογισμό της οφειλόμενης κατά το άρθρο 94, παράγραφος 1, του [βασικού] κανονισμού εύλογης αποζημίωσης ή της κατά το άρθρο 94, παράγραφος 2, του [ίδιου] κανονισμού οφειλόμενης αποκατάστασης της περαιτέρω ζημίας, να λαμβάνεται υπόψη το κόστος των ιδιαίτερα σημαντικών μέσων ελέγχου τα οποία χρησιμοποιεί οργανισμός που προστατεύει τα δικαιώματα μεγάλου αριθμού κατόχων δικαιωμάτων, κατά τρόπον ώστε να επιδικάζεται το διπλάσιο, αντιστοίχως, της αμοιβής που είθισται να συμφωνείται ή της αμοιβής που οφείλεται κατά το άρθρο 14, παράγραφος 3, τέταρτη περίπτωση, του [βασικού] κανονισμού;»

26. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν οι διάδικοι της κύριας δίκης καθώς και η Ελληνική Κυβέρνηση, η Ισπανική Κυβέρνηση και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Στην επ' ακροατηρίου συζήτηση της 18ης Ιανουαρίου 2012 παρέστησαν οι διάδικοι της κύριας δίκης, καθώς και η Ελληνική Κυβέρνηση και η Επιτροπή.

IV – Ανάλυση

A — Εισαγωγικές παρατηρήσεις

27. Προκειμένου να απαντήσω στα προδικαστικά ερωτήματα που υποβάλλει το αιτούν δικαστήριο, θα εκθέσω ορισμένες προκαταρκτικές παρατηρήσεις, αφενός, σχετικά με την ποιότητα του χρησιμοποιούμενου εν προκειμένω πολλαπλασιαστικού υλικού, δεδομένου ότι το ζήτημα αυτό τέθηκε από τους J. και T. Geistbeck, καθώς και, αφετέρου, σχετικά με την έκταση του προνομίου των καλλιεργητών.

28. Εν συνεχεία, θα υπεισέλθω στο ζήτημα της κατάλληλης μεθόδου για τον υπολογισμό της εύλογης αποζημίωσης που οφείλεται στον κάτοχο κοινοτικών δικαιωμάτων επί προστατευομένων φυτικών ποικιλιών κατά την έννοια του άρθρου 94, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού. Τέλος, θα εξετάσω το ζήτημα αν, κατά τον υπολογισμό του ποσού της εν λόγω αποζημίωσης ή της αποκατάστασης της περαιτέρω ζημίας που οφείλεται κατ' εφαρμογή του άρθρου 94, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού, είναι δυνατόν να λαμβάνεται υπόψη το κόστος των μέσων ελέγχου που χρησιμοποιεί οργανισμός όπως ο επίμαχος στην κύρια δίκη⁷.

⁷ — Διευκρινίζω ότι η ανάλυση πρέπει να στηριχθεί στην υπόθεση ότι, κατά γενικό κανόνα, οι δικαιούχοι περιλαμβάνουν στο ποσό της αμοιβής για την βάσει άδειας παραγωγή τις τακτικές δαπάνες ελέγχου και εποπτείας που συνδέονται με την εξασφάλιση των δικαιωμάτων τους.

1. Επί της ποιότητας του προστατευόμενου πολλαπλασιαστικού υλικού

29. Κατά τους J. και T. Geistbeck, το επίμαχο πολλαπλασιαστικό υλικό δεν διαθέτει πλέον την ποιότητα στην οποία αναφέρεται το άρθρο 13, παράγραφος 2, του βασικού κανονισμού, οπότε έχει παύσει να είναι πρόσφορο εμπορικής εκμετάλλευσης στο πλαίσιο χορηγήσεως άδειας. Επομένως, κατ' αυτούς, η χαμηλότερη ποιότητα του συγκομισθέντος υλικού δεν δικαιολογεί την απαίτηση του κατόχου του δικαιώματος επί προστατευόμενης φυτικής ποικιλίας για καταβολή πλήρους τέλους αδειάς.

30. Επισημαίνω ότι, υπό το πρίσμα του δικαίου πνευματικής ιδιοκτησίας, η χρήση του προστατευόμενου υλικού ουδεμία επιρροή ασκεί στην προστασία της ταυτότητας του υλικού που αποτελεί αντικείμενο του προστατευόμενου δικαιώματος, όπως είναι οι επίμαχες στην κύρια δίκη φυτικές ποικιλίες. Συγκεκριμένα, ένα δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας δεν εξαφανίζεται από το γεγονός της χρήσης του.

31. Επιπροσθέτως, για να μπορεί η δραστηριότητα του καλλιεργητή να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του προνομίου των καλλιεργητών του άρθρου 14 του βασικού κανονισμού, το προϊόν της συγκομιδής πρέπει να ανταποκρίνεται στα χαρακτηριστικά της προστατευόμενης ποικιλίας⁸. Επομένως, ο καλλιεργητής φυτεύει και πολλαπλασιάζει φυτά που συγκεντρώνουν τα αναγκαία χαρακτηριστικά της οικείας φυτικής ποικιλίας.

2. Επί της εκτάσεως του προνομίου των καλλιεργητών

32. Υπογραμμίζεται καταρχάς ότι, δυνάμει του άρθρου 13, παράγραφος 2, στοιχείο α', του βασικού κανονισμού, για την αναπαραγωγή του συγκομισθέντος υλικού προστατευόμενης ποικιλίας απαιτείται κατ' αρχήν η άδεια του κατόχου.

33. Παρά ταύτα, το άρθρο 14, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού εισάγει παρέκκλιση από τον κανόνα αυτόν. Η παρέκκλιση αυτή αποσκοπεί στην εξασφάλιση της γεωργικής παραγωγής. Δυνάμει του άρθρου αυτού, οι καλλιεργητές μπορούν να χρησιμοποιούν, για σκοπούς αναπαραγωγής σε αγρό της εκμεταλλεύσεώς τους, το προϊόν της συγκομιδής το οποίο έλαβαν φυτεύοντας πολλαπλασιαστικό υλικό προστατευόμενων ποικιλιών, υπό τον όρο ότι τηρούν τα κριτήρια της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου.

34. Συνεπώς, το προνόμιο αυτό δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο καλλιεργητής αθετεί τις υποχρεώσεις που επιβάλλει το άρθρο 14, παράγραφος 3, του βασικού κανονισμού και οι οποίες εξειδικεύονται με τον κανονισμό εφαρμογής.

35. Συγκεκριμένα, με την προπαρατεθείσα απόφαση Schulin, το Δικαστήριο εξέτασε εν συντομία την έκταση που έχει το δικαίωμα του καλλιεργητή να επικαλεστεί την εν λόγω παρέκκλιση. Κατά το Δικαστήριο, ο καλλιεργητής που δεν καταβάλλει στον κάτοχο δίκαιη αμοιβή οσάκις χρησιμοποιεί το προϊόν της συγκομιδής το οποίο έλαβε από τη φύτευση πολλαπλασιαστικού υλικού προστατευόμενης ποικιλίας, δεν μπορεί να επικαλείται το άρθρο 14, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού και, κατ' επέκταση, πρέπει να θεωρείται ότι τελεί, χωρίς να έχει τη σχετική άδεια, μία από τις πράξεις που διαλαμβάνονται στο άρθρο 13, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού. Επομένως, από το άρθρο 94

8 — Βλ., όσον αφορά τα χαρακτηριστικά των ποικιλιών που καλλιεργούνται στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής γεωργίας, σημεία 1 έως 4 των προτάσεων που ανέπτυξε η γενική εισαγγελέας J. Kokott στην υπόθεση C-59/11, Association Kokorelli, η οποία εκκρεμεί ενώπιον του Δικαστηρίου.

του ίδιου κανονισμού προκύπτει ότι ο καλλιεργητής αυτός μπορεί να εναχθεί από τον κάτοχο, με αίτημα να υποχρεωθεί σε παύση της παράβασης ή σε καταβολή δίκαιης αμοιβής ή και σε αμφότερα. Αν μπορεί δε να του καταλογισθεί πρόθεση ή αμέλεια, υποχρεούται επιπλέον να επανορθώσει την περαιτέρω ζημία που υπέστη ο κάτοχος⁹.

36. Κατά τη γνώμη μου, το ίδιο πρέπει κατ' ανάγκη να ισχύσει οσάκις ένας καλλιεργητής δεν εκπληρώνει δεόντως την υποχρέωση πληροφόρησης που υπέχει από το άρθρο 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, του βασικού κανονισμού, δεδομένου ότι η καταβολή δίκαιης αμοιβής στην οποία αναφέρεται η προπαρατεθείσα απόφαση Schulin περιλαμβάνεται, ακριβώς όπως και η παροχή πληροφοριών, στο εν λόγω άρθρο, το οποίο απαριθμεί τα κριτήρια που παρέχουν τη δυνατότητα εφαρμογής της παρεκκλίσεως του άρθρου 14, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού.

37. Όπως υποστήριξε η Επιτροπή με τις παρατηρήσεις της, οσάκις ο καλλιεργητής δεν εκπληρώνει την έναντι του κατόχου υποχρέωση πληροφόρησης που υπέχει από το άρθρο 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, του βασικού κανονισμού, σε συνδυασμό με το άρθρο 8 του κανονισμού εφαρμογής, ενώ δεν καταβάλλει ούτε τη δίκαιη αμοιβή για το τμήμα αυτό της παραγωγής, παύει να έχει εφαρμογή η παρέκκλιση του άρθρου 14, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού.

38. Συγκεκριμένα, αν δεν πληρούνται οι εν λόγω προϋποθέσεις περί επιτρεπόμενης φύτευσης του άρθρου 14, παράγραφος 3, του βασικού κανονισμού, η παρέκκλιση του άρθρου 14, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού παύει να έχει εφαρμογή. Κατά συνέπεια, αν, κατά τη φύτευση, τα κριτήρια της παραγράφου 3 του εν λόγω άρθρου δεν πληρούνται, η φύτευση αυτή συνιστά προσβολή των δικαιωμάτων που παρέχει στον κάτοχο το άρθρο 13, παράγραφος 2, του βασικού κανονισμού.

B — Ο υπολογισμός της εύλογης αποζημίωσης του άρθρου 94, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού

39. Από την αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι, συνεπεία της προσβολής των δικαιωμάτων επί προστατευομένων φυτικών ποικιλιών, η STV δικαιούται να αξιώσει την καταβολή εύλογης αποζημίωσης δυνάμει του άρθρου 94, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού. Επιπροσθέτως, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η εκ μέρους των J. και T. Geistbeck αθέτηση της υποχρέωσης πληροφόρησης οφείλεται σε υπαιτιότητά τους, οπότε η STV μπορεί επίσης, κατ' εφαρμογή του άρθρου 94, παράγραφος 2, του ίδιου κανονισμού, να αξιώσει την αποκατάσταση της περαιτέρω ζημίας που υπέστη.

40. Επισημαίνω εκ προοιμίου ότι, για την εξέταση του άρθρου 94 του βασικού κανονισμού, η ανάλυση πρέπει να στηριχθεί στην υπόθεση ότι ο βασικός σκοπός στον οποίον αποβλέπει το άρθρο αυτό είναι η καταβολή πλήρους αμοιβής βασιζόμενης στην αρχή της επαναφοράς των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση¹⁰ (*restitutio in integrum*). Εν ολίγοις, η αμοιβή που πρέπει να καταβάλλεται λόγω προσβολής δικαιωμάτων επί προστατευομένων φυτικών ποικιλιών αποσκοπεί στο να επανέλθει ο κάτοχος των εν λόγω δικαιωμάτων στην προηγούμενη της προσβολής κατάσταση. Πάντως, η εφαρμογή της αρχής αυτής παρουσιάζει εν προκειμένω ορισμένες δυσχέρειες λόγω του ότι η ανασύσταση της κατάστασης αυτής είναι δυνατή είτε με αναφορά στην επιτρεπόμενη φύτευση είτε λαμβάνοντας υπόψη το ποσό που καταβάλλεται για τη βάση αδείας παραγωγή του πολλαπλασιαστικού υλικού.

9 — Προπαρατεθείσα απόφαση Schulin (σκέψη 71).

10 — Βλ., συναφώς, Bonadio, E., «Remedies and sanctions for the infringement of intellectual property rights under EC law», *European Intellectual Property Review*, 2008, αριθ. 8, τόμος 30, σ. 324.

1. Επί των συστημάτων που καθιερώνουν τα άρθρα 14 και 94 του βασικού κανονισμού

41. Όσον αφορά τον υπολογισμό της εύλογης αποζημίωσης κατά την έννοια του άρθρου 94, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού, το αιτούν δικαστήριο εκθέτει δύο μεθόδους που μπορούν να επιλεγούν για τον καθορισμό της, δηλαδή είτε εκείνη που βασίζεται στην αμοιβή για παραγωγή βάσει αδείας είτε εκείνη που λαμβάνει υπόψη την αμοιβή για επιτρεπόμενη φύτευση.

42. Επισημαίνω ότι το γράμμα του άρθρου 94 του βασικού κανονισμού δεν παρέχει κανένα ενδεικτικό στοιχείο όσον αφορά τη δυνατότητα συνεκτίμησης του ποσού της αμοιβής που οφείλεται για επιτρεπόμενη φύτευση κατά την έννοια του άρθρου 14, παράγραφος 3, τέταρτη περίπτωση, του κανονισμού αυτού, στο πλαίσιο του υπολογισμού της εύλογης αποζημίωσης κατά την έννοια της διατάξεως αυτής.

43. Τονίζω, επίσης, ότι ορισμένες γλωσσικές αποδόσεις του βασικού κανονισμού (μεταξύ άλλων η ισπανική, η δανική, η γερμανική, η αγγλική, η ιταλική και η φινλανδική [καθώς και η ελληνική]) χρησιμοποιούν διαφορετικούς όρους στο άρθρο 94, παράγραφος 1¹¹, και στο άρθρο 14, παράγραφος 3, τέταρτη περίπτωση¹², ενώ η γαλλική επαναλαμβάνει την ίδια έκφραση σε αμφότερες τις διατάξεις, ήτοι τον όρο «*rémunération équitable*». Εντούτοις, δεδομένου ότι από τη γλωσσική αυτή διαφοροποίηση δεν μπορούν να αντληθούν συγκεκριμένα συμπεράσματα, οι επίμαχες διατάξεις πρέπει να εξεταστούν εντός του αντίστοιχου πλαισίου στο οποίο εντάσσονται, λαμβανομένων υπόψη, ειδικότερα, των επιδιωκόμενων σκοπών.

44. Καταρχάς, υπενθυμίζω ότι η δίκαιη αμοιβή του άρθρου 14, παράγραφος 3, τέταρτη περίπτωση του βασικού κανονισμού εντάσσεται σε διάταξη που εισάγει παρέκκλιση. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο έχει κρίνει, με την προπαρατεθείσα απόφαση Schulin, ότι, όπως προκύπτει από τη δέκατη έβδομη και τη δέκατη όγδοη αιτιολογική σκέψη του βασικού κανονισμού, οι διατάξεις του άρθρου 14 του εν λόγω κανονισμού, οι οποίες θεσπίστηκαν προς εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος της διασφάλισης της γεωργικής παραγωγής, συνιστούν εξαίρεση από τον κανόνα σύμφωνα με τον οποίον απαιτείται άδεια του κατόχου για την αναπαραγωγή του συγκομισθέντος υλικού της προστατευόμενης ποικιλίας¹³.

45. Με την προπαρατεθείσα απόφαση Brangewitz, το Δικαστήριο διαπίστωσε επιπλέον ότι το δικαίωμα των καλλιεργητών να φυτεύουν, χωρίς προηγούμενη άδεια του κατόχου, το προϊόν της συγκομιδής το οποίο ελήφθη με τη φύτευση πολλαπλασιαστικού υλικού μιας ποικιλίας που καλύπτεται από το προνόμιο των καλλιεργητών έχει ως αντιστάθμισμα την υποχρέωσή τους να παρέχουν, κατόπιν σχετικής αιτήσεως του εν λόγω κατόχου, χρήσιμες πληροφορίες και, εξαιρουμένων των μικροκαλλιεργητών, να καταβάλλουν στον ως άνω κάτοχο δίκαιη αμοιβή¹⁴.

46. Το Δικαστήριο συνεχίζει επισημαίνοντας ότι το άρθρο 14 του βασικού κανονισμού καθιερώνει μια ισορροπία μεταξύ, αφενός, των συμφερόντων των κατόχων δικαιωμάτων επί προστατευόμενων φυτικών ποικιλιών και, αφετέρου, των συμφερόντων των καλλιεργητών. Επομένως, το προνόμιο των καλλιεργητών, δηλαδή η φύτευση χωρίς προηγούμενη άδεια, σε συνδυασμό με τις υποχρεώσεις πληροφόρησης και καταβολής δίκαιης αμοιβής, παρέχει τη δυνατότητα εξασφάλισης των έννομων συμφερόντων τόσο των γεωργών όσο και των κατόχων στο πλαίσιο των άμεσων σχέσεών τους¹⁵.

11 — Το γράμμα των αποδόσεων αυτών έχει, αντιστοίχως, ως εξής: «*indemnización razonable*», «*rimelig vederlag*», «*angemessenen Vergütung*», «*reasonable compensation*», «*equa compensazione*» και «*kohtuullinen korvaus*». [Στην ελληνική απόδοση ο όρος που χρησιμοποιείται είναι η «εύλογη αποζημίωση».]

12 — Οι αποδόσεις αυτές αναφέρουν, αντιστοίχως, τους κατωτέρω όρους: «*remuneración justa*», «*rimelig godtgoerelse*», «*angemessene Entschädigung*», «*equitable remuneration*», «*equa remunerazione*» και «*kohtuullinen palkkio*». [Στην ελληνική απόδοση ο όρος που χρησιμοποιείται είναι η «δίκαιη αμοιβή».]

13 — Προπαρατεθείσα απόφαση Schulin (σκέψη 47).

14 — Προπαρατεθείσα απόφαση Brangewitz (σκέψη 43).

15 — Βλ., συναφώς, προπαρατεθείσα απόφαση Brangewitz (σκέψη 43) και, κατ' αναλογία, απόφαση της 6ης Φεβρουαρίου 2003, C-245/00, SENA (Συλλογή 2003, σ. I-1251, σκέψη 36).

47. Επομένως, είναι απολύτως αναγκαίο η έννοια «δίκαιη αμοιβή» του άρθρου 14, παράγραφος 3, τέταρτη περίπτωση, του βασικού κανονισμού να ερμηνεύεται στενά, και στο συγκεκριμένο πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται, ως αναπόσπαστο τμήμα του καθεστώτος παρεκκλίσεων που εισάγει το εν λόγω άρθρο.

48. Εν συνεχεία, η εύλογη αποζημίωση στην οποία αναφέρεται το άρθρο 94, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού πρέπει, ακριβώς όπως η αμοιβή του άρθρου 14, παράγραφος 3, τέταρτη περίπτωση, του ίδιου κανονισμού, να ερμηνεύεται λαμβανομένου υπόψη του πλαισίου του εν λόγω κανονισμού και του επιδιωκόμενου από αυτόν σκοπού.

49. Σε γενικές γραμμές, όπως προκύπτει από την πέμπτη αιτιολογική σκέψη του, ο βασικός κανονισμός επιδιώκει τον γενικό σκοπό της βελτίωσης της προστασίας όλων των δημιουργών ποικιλιών¹⁶. Υπό το πρίσμα του σκοπού της προστασίας των δικαιούχων φυτικών ποικιλιών που επιδιώκει ο βασικός κανονισμός, θεωρώ ότι το άρθρο 94, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού παρέχει στον κάτοχο τη δυνατότητα να μεριμνά για την προστασία των συμφερόντων του έναντι παντός τρίτου ο οποίος τελεί, χωρίς προηγούμενη άδεια, μία από τις πράξεις που απαριθμεί το άρθρο 13, παράγραφος 2, του βασικού κανονισμού¹⁷.

2. Επί της μεθόδου υπολογισμού που βασίζεται στην αμοιβή για παραγωγή βάσει αδειάς

50. Προκειμένου να εξασφαλιστεί η προστασία των δικαιούχων προστατευόμενων φυτικών ποικιλιών ώστε να επανέλθουν στην προηγούμενη της προσβολής των δικαιωμάτων τους κατάσταση, η εύλογη αποζημίωση κατά την έννοια του άρθρου 94, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού πρέπει κατ' ανάγκη να υπολογιστεί με αναφορά στην αμοιβή για παραγωγή βάσει αδειάς.

51. Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται επίσης στην περίπτωση κατά την οποία το πρόσωπο που τέλεσε πράξη που συνιστά παράβαση δεν ενήργησε εκ προθέσεως ή εξ αμελείας¹⁸. Σκοπός της διάταξης είναι να εξασφαλίσει ότι ο κάτοχος λαμβάνει εύλογη αποζημίωση η οποία, κατά τη γνώμη μου, δεν μπορεί να είναι χαμηλότερη από την αντιστάθμιση που ο εν λόγω κάτοχος θα μπορούσε να αξιώσει για την παραγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού βάσει αδειάς, δυνάμει του άρθρου 13 του βασικού κανονισμού.

52. Στηριζόμενος στο γεγονός ότι το καθεστώς του άρθρου 14 του εν λόγω κανονισμού αποτελεί καθεστώς παρέκκλισης, θεωρώ ότι ο καλλιεργητής που δεν πληροί τους όρους που απαριθμούνται στο άρθρο 14, παράγραφος 3, του βασικού κανονισμού, οι οποίοι χρησιμεύουν ως βάση για την εφαρμογή της παρέκκλισης της παραγράφου 1 του ίδιου άρθρου, πρέπει να λογίζεται ως οποιοσδήποτε τρίτος ο οποίος υποχρεούται να καταβάλει αντάλλαγμα για την παραγωγή βάσει αδειάς, προκειμένου να αποκτήσει δικαιώματα επί προστατευόμενης ποικιλίας. Κατά συνέπεια, ο καλλιεργητής που δεν τηρεί τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από το άρθρο 14, παράγραφος 3, του βασικού κανονισμού δεν μπορεί εφεξής να επικαλεστεί την παρέκκλιση του εν λόγω άρθρου.

53. Άλλωστε, το συμπέρασμα αυτό μπορεί να επιβεβαιωθεί από την ερμηνεία του άρθρου 17 του κανονισμού εφαρμογής, κατά το οποίο ο κάτοχος μπορεί να επικαλεστεί τα δικαιώματα που απορρέουν από το κοινοτικό δικαίωμα επί φυτικών ποικιλιών έναντι οποιουδήποτε προσώπου παραβαίνει οποιοσδήποτε από τους όρους ή τους περιορισμούς που συνοδεύουν την παρέκκλιση του άρθρου 14 του βασικού κανονισμού.

16 — Βλ. επίσης, συναφώς, το σημείο 40 των προτάσεων που ανέπτυξε ο γενικός εισαγγελέας Ruiz-Jarabo Colomer στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η προπαρατεθείσα απόφαση Jäger. Στο πλαίσιο αυτό, ο γενικός εισαγγελέας επισήμανε ότι με τον βασικό κανονισμό δεν επιδιώκεται η ρύθμιση ενός τομέα της γεωργικής παραγωγής, αλλά η καθιέρωση κοινοτικού συστήματος προστασίας των φυτικών ποικιλιών.

17 — Σημειώνω επίσης ότι το καθεστώς αυτό συνιστά διακριτό και χωριστό σύστημα αποζημίωσης που αποσκοπεί στην εξασφάλιση της πρακτικής αποτελεσματικότητας του βασικού κανονισμού.

18 — Βλ., όσον αφορά τον αντικειμενικό χαρακτήρα της εύλογης αποζημίωσης του άρθρου 94, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού, την προπαρατεθείσα απόφαση Greenstar-Kanzi Europe (σκέψη 48).

54. Επιπροσθέτως, κρίνω σκόπιμο να επισημάνω ότι, αν επιλεγεί διαφορετική προσέγγιση, οι καλλιεργητές ενδεχομένως δεν θα έχουν κίνητρο να τηρήσουν την έναντι του κατόχου υποχρέωση πληροφόρησης, δεδομένου ότι η αθέτηση των υποχρεώσεων που θέτουν σε εφαρμογή την εν λόγω παρέκκλιση δεν έχει στην πραγματικότητα κανένα αποτρεπτικό αποτέλεσμα οικονομικής φύσεως.

55. Από αυτή την άποψη, όπως προκύπτει και από την αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, ο καθορισμός ανώτατου ορίου του ποσού που δικαιούται ο κάτοχος ως αμοιβή για την επιτρεπόμενη φύτευση έχει ως συνέπεια να ευνοούνται αδικαιολόγητα οι καλλιεργητές που δεν τηρούν τις υποχρεώσεις του άρθρου 14, παράγραφος 3, του βασικού κανονισμού.

56. Σε ένα τέτοιο σύστημα, που έχει ως γενικό σκοπό την εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας των φυτικών ποικιλιών, είναι αντίθετο προς τον σκοπό αυτό ο καλλιεργητής, ανεξαρτήτως του αν τηρεί ή όχι την υποχρέωση πληροφόρησης που υπέχει, να οφείλει συστηματικά να καταβάλλει μόνον την αμοιβή για την επιτρεπόμενη φύτευση, το ύψος της οποίας διατηρείται, δυνάμει της εφαρμοστέας κανονιστικής ρύθμισης, σε επίπεδο σημαντικά χαμηλότερο σε σχέση με το ύψος της αμοιβής που οφείλεται για την παραγωγή βάσει αδείας.

57. Συναφώς, θα ήθελα να προσθέσω ότι, ακόμα και αν η υποχρέωση καταβολής εύλογης αποζημίωσης κατά την έννοια του άρθρου 94, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού, υπολογιζόμενης με αναφορά στην αμοιβή για παραγωγή βάσει αδείας, καταλήγει σε αντιστάθμιση υψηλότερη της προβλεπόμενης για την επιτρεπόμενη φύτευση δυνάμει του άρθρου 14 του βασικού κανονισμού, εντούτοις, δεν πρόκειται για αποζημίωση επιβαλλόμενη ως «ποινική ρήτρα» (punitive damages), η οποία εμπεριέχει στοιχείο κυρώσεως¹⁹. Παρά ταύτα, πρόκειται για μια μέθοδο που παρέχει τη δυνατότητα επιβολής του κόστους παραγωγής του πολλαπλασιαστικού υλικού βάσει αδείας στο πλαίσιο φύτευσης που συνιστά παράβαση και η οποία έχει, ως εκ τούτου, αποτρεπτική λειτουργία.

58. Εν κατακλείδι, φρονώ ότι, για τον καθορισμό του ποσού της εύλογης αποζημίωσης του άρθρου 94, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού σε μία κατάσταση όπως η επίμαχη της κύριας δίκης, πρέπει να χρησιμοποιηθεί ως βάση η αμοιβή για την παραγωγή βάσει αδείας. Συγκεκριμένα, καμία άλλη ερμηνεία δεν είναι ικανή να εξασφαλίσει την επίτευξη του σκοπού που επιδιώκει ο εν λόγω κανονισμός ή την πρακτική αποτελεσματικότητά του.

59. Εντούτοις, στην περίπτωση κατά την οποία το Δικαστήριο αποφασίσει να μη δεχτεί την άποψή μου σχετικά με την ανάγκη να επιλεγεί ως βάση υπολογισμού της εύλογης αποζημίωσης του άρθρου 94, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού η αμοιβή για παραγωγή βάσει αδείας, θα εκθέσω ορισμένες παρατηρήσεις όσον αφορά την ετέρα μέθοδο υπολογισμού, η οποία στηρίζεται στην αμοιβή για επιτρεπόμενη φύτευση την οποία προβάλλει το αιτούν δικαστήριο.

3. Επί της εναλλακτικής μεθόδου υπολογισμού που προβάλλει το αιτούν δικαστήριο

60. Επισημαίνω καταρχάς ότι, αν η εύλογη αποζημίωση την οποία οφείλει ο καλλιεργητής στον κάτοχο σε περίπτωση παραβάσεως δυνάμει του άρθρου 94, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού υπολογιστεί βάσει της αμοιβής για επιτρεπόμενη φύτευση, η αμοιβή αυτή παραμένει αισθητά χαμηλότερη από το ποσό που υποχρεούνται να καταβάλουν τρίτοι για την παραγωγή του πολλαπλασιαστικού υλικού βάσει αδείας.

19 — Βλ., επίσης, την εικοστή έκτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2004/48/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (ΕΕ L 157, σ. 45), η οποία δεν έχει εφαρμογή εν προκειμένω.

61. Υπογραμμίζω δε ότι από την αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι οι πράξεις των J. και T. Geistbeck οφείλονται σε υπαιτιότητά τους, οπότε η STV μπορεί επίσης να αξιώσει την αποκατάσταση της περαιτέρω ζημίας που υπέστη, σύμφωνα με το άρθρο 94, παράγραφος 2, του βασικού κανονισμού²⁰.

62. Στο πλαίσιο αυτό, και προκειμένου να εξασφαλιστεί η επίτευξη του γενικού σκοπού του βασικού κανονισμού, καθώς και να αποφευχθεί το ενδεχόμενο η μη επιτρεπόμενη αναπαραγωγή να έχει ως συνέπεια αδικαιολόγητο όφελος για τους παραβάτες σε σχέση με τους τρίτους που παράγουν πολλαπλασιαστικό υλικό βάσει αδείας, φρονώ ότι το ποσό της καταβλητέας αποζημίωσης κατ' εφαρμογή του άρθρου 94, παράγραφος 2, του βασικού κανονισμού πρέπει κατ' ανάγκη να καθοριστεί με αναφορά στην αμοιβή για την παραγωγή βάσει αδείας. Στην περίπτωση αυτή, η περαιτέρω ζημία του άρθρου 94, παράγραφος 2, του βασικού κανονισμού την οποία υφίσταται ο κάτοχος αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ της εν λόγω αμοιβής για την παραγωγή βάσει αδείας και της δίκαιης αμοιβής που προβλέπει το άρθρο 14, παράγραφος 3, τέταρτη περίπτωση, του βασικού κανονισμού²¹.

63. Διευκρινίζω ότι η αμοιβή για επιτρεπόμενη φύτευση καλύπτει μόνον το 50 % του ποσού της αμοιβής για παραγωγή βάσει αδείας²². Επομένως, η κατά την έννοια του άρθρου 94, παράγραφος 2, του βασικού κανονισμού ζημία αντιστοιχεί, σε μια περίπτωση όπως η υπό κρίση, και χωρίς ο κάτοχος να υποχρεούται να προσκομίσει σχετικά αποδεικτικά στοιχεία, στη διαφορά μεταξύ του ποσού της αμοιβής για επιτρεπόμενη φύτευση και του ποσού της αμοιβής για παραγωγή βάσει αδείας.

64. Επιπροσθέτως, όσον αφορά τις τακτικές δαπάνες ελέγχου και εποπτείας που αναφέρει το αιτούν δικαστήριο, θα ήθελα να προσθέσω ότι η συνεκτίμηση της αμοιβής για επιτρεπόμενη φύτευση ως βάσης υπολογισμού της εύλογης αποζημίωσης του άρθρου 94, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού, έχει επίσης ως συνέπεια οι εν λόγω δαπάνες, οι οποίες είθισται να περιλαμβάνονται στο ποσό της αμοιβής για παραγωγή βάσει αδείας, να μην καλύπτονται πλήρως από τη δίκαιη αμοιβή του άρθρου 14, παράγραφος 3, τέταρτη περίπτωση, του βασικού κανονισμού.

65. Επομένως, αν επιλεγεί αυτή η μέθοδος ως η καταλληλότερη, ο κάτοχος δικαιώματος επί προστατευόμενης φυτικής ποικιλίας πρέπει να είναι σε θέση να υπολογίσει το ποσό της προς αποκατάσταση περαιτέρω ζημίας, κατ' εφαρμογή του άρθρου 94, παράγραφος 2, του βασικού κανονισμού, στηριζόμενος στην αμοιβή για παραγωγή βάσει αδείας, στην οποία περιλαμβάνονται και οι δαπάνες ελέγχου και εποπτείας στις οποίες υποβάλλεται ο κάτοχος αυτός. Από οικονομικής απόψεως, η ερμηνεία αυτή έχει για τον εν λόγω κάτοχο τις ίδιες συνέπειες με εκείνη που προτείνεται ανωτέρω ως ορθότερη.

20 — Ως προς τις πιθανές μεθόδους υπολογισμού της περαιτέρω ζημίας που υπέστη ο κάτοχος και τα προβλήματα που ανακύπτουν, βλ. Württenberger, G. κ.λπ., *European Plant Variety Protection*, Oxford University Press, Οξφόρδη, 2009, σ. 177 και 178.

21 — Προστίθεται ότι, κατά το άρθρο 18, παράγραφος 2, του κανονισμού εφαρμογής, σε περίπτωση επανειλημμένης και σκόπιμης μη συμμόρφωσης του καλλιεργητή προς τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 14, παράγραφος 3, του βασικού κανονισμού, η αποζημίωση του κατόχου για οποιαδήποτε περαιτέρω ζημία θα πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον ένα κατ' αποκοπή ποσό, το οποίο υπολογίζεται βάσει του τετραπλάσιου του μέσου ποσού που καταβάλλεται για την παραγωγή βάσει αδείας, με την επιφύλαξη αποζημίωσης οποιασδήποτε μεγαλύτερης ζημίας. Εντούτοις, οι διατάξεις του κανονισμού εφαρμογής δεν μπορούν να επιβάλλουν στους καλλιεργητές υποχρεώσεις με ευρύτερο περιεχόμενο εκείνων που απορρέουν από τον βασικό κανονισμό. Βλ., ως προς την ερμηνεία του άρθρου 8, παράγραφος 2, του κανονισμού εφαρμογής, προπαρατεθείσα απόφαση Schulin (σκέψη 60).

22 — Κατά το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού εφαρμογής, η αμοιβή αυτή μπορεί επίσης να αποτελέσει αντικείμενο σύμβασης μεταξύ του κατόχου και του καλλιεργητή.

4. Επί της συνεκτίμησης του κόστους των ιδιαίτερα σημαντικών μέσων ελέγχου

66. Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, επίσης, ως προς το ζήτημα αν το κόστος των ιδιαίτερα σημαντικών μέσων ελέγχου τα οποία χρησιμοποιεί οργανισμός που προστατεύει τα δικαιώματα μεγάλου αριθμού κατόχων δικαιωμάτων, προκειμένου να διαπιστώσει την ύπαρξη ενδεχόμενων παραβάσεων στον τομέα των φυτικών ποικιλιών κατά την έννοια του άρθρου 94, παράγραφοι 1 και 2, του βασικού κανονισμού, μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο αποζημίωσης και αν το εν λόγω κόστος δύναται να υπολογισθεί βάσει ενός κατ' αποκοπή ποσού, ανερχόμενου στο διπλάσιο της συμφωνηθείσας αμοιβής.

67. Όσον αφορά καταρχάς τη φύση του ερωτήματος, η Επιτροπή επισημαίνει ότι το ερώτημα αυτό δεν ασκεί επιρροή στην επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης. Δέχομαι, ασφαλώς, ότι από την αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι η STV δεν αξίωσε την καταβολή τέτοιου κατ' αποκοπή ποσού και ότι η διαδικασία της κύριας δίκης αφορά, απλώς, τα πριν από την έναρξη του δικαστικού αγώνα έξοδα που ανέρχονται σε ποσό μόλις 141,05 ευρώ, και τα οποία προφανώς δεν προκύπτουν από τη διαχείριση των ελέγχων που διενήργησε η STV. Εντούτοις, εκτιμώ ότι το ερώτημα αυτό δεν είναι υποθετικό ακριβώς λόγω του ότι είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με την εφαρμογή των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 94 του βασικού κανονισμού²³.

68. Όσον αφορά την ουσία, υπογραμμίζεται ότι οι διατάξεις του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού εφαρμογής παρέχουν στους κατόχους τη δυνατότητα να οργανωθούν καταλλήλως, προκειμένου να ασκήσουν τα δικαιώματά τους που απορρέουν από το άρθρο 14 του βασικού κανονισμού. Συγκεκριμένα, οι κάτοχοι μπορούν να ενεργήσουν ατομικά ή συλλογικά μαζί με άλλους κατόχους δικαιωμάτων ή ακόμη να συστήσουν προς τούτο οργάνωση κατόχων δικαιωμάτων²⁴.

69. Από την προπαρατεθείσα απόφαση Jäger προκύπτει ότι η STV είναι εταιρία της οποίας ο σκοπός συνίσταται στην προστασία των οικονομικών συμφερόντων των εταίρων της οι οποίοι παράγουν και εμπορεύονται σπόρους, άμεσα ή έμμεσα, ή μετέχουν στην παραγωγή ή στην εμπορία σπόρων. Ειδικότερα, η εταιρία αυτή παρακολουθεί τα δικαιώματα επί προστατευομένων ποικιλιών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, ενώ διεξάγει ελέγχους, σε σχέση με τα δικαιώματα επί προστατευομένων ποικιλιών των εταίρων της ή τρίτων, στις εγκαταστάσεις εταιριών δραστηριοποιούμενων στον τομέα του πολλαπλασιασμού ή της εμπορίας φυτικών ποικιλιών. Οι ενέργειες αυτές περιλαμβάνουν, επίσης, την είσπραξη τελών εκμεταλλεύσεως αδειών σχετικών με προστατευόμενες φυτικές ποικιλίες και, τέλος, την εφαρμογή γενικών μέτρων, τα οποία αποσκοπούν στην ανάπτυξη της παραγωγής, στην προμήθεια των καταναλωτών με υψηλής ποιότητας σπόρους καθώς και στη διάθεση των σπόρων αυτών²⁵.

70. Όπως επισήμανε και η Ελληνική Κυβέρνηση με τις παρατηρήσεις της, το γεγονός ότι επιτρέπεται η συλλογική άσκηση των δικαιωμάτων του άρθρου 14 του βασικού κανονισμού ουδόλως συνεπάγεται ότι το κόστος της συλλογικής δράσης πρέπει να επιβαρύνει τον καλλιεργητή, έστω και αν αυτός παραβιάζει τις διατάξεις του εν λόγω κανονισμού. Αντιθέτως, κατά το άρθρο 14, παράγραφος 3, πέμπτη περίπτωση, του βασικού κανονισμού, σε συνδυασμό με το άρθρο 16 του κανονισμού εφαρμογής, το οποίο ορίζει ότι η παρακολούθηση θα πρέπει να γίνεται από τον κάτοχο, οι δαπάνες αυτές θα πρέπει να ενσωματώνονται από τον κάτοχο στο ποσό της αμοιβής για παραγωγή βάσει αδείας.

23 — Ειρήσθω εν παρόδω ότι το ερώτημα αυτό εμπνέεται, όπως προκύπτει από την αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, από τη νομολογία του Bundesgerichtshof όσον αφορά τις προσβολές δικαιωμάτων εκτελέσεως. Στον τομέα αυτό, το Bundesgerichtshof επιδικάζει από μακρού χρόνου στους οργανισμούς συλλογικής διαχειρίσεως που διώκουν τέτοιου είδους παραβάσεις μια προσαύξηση που αποκαλείται «προσαύξηση προσβολής» και η οποία ισούται με το διπλάσιο της συνήθους αμοιβής για την παροχή αδείας.

24 — Βλ., συναφώς, προπαρατεθείσα απόφαση Jäger (σκέψη 51).

25 — Βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Jäger (σκέψη 17).

71. Λαμβανομένης υπόψη της λειτουργίας που επιτελεί ένας οργανισμός όπως ο επίμαχος στην κύρια δίκη, η οποία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την παρακολούθηση και τους ελέγχους που αποσκοπούν στη διασφάλιση των δικαιωμάτων των ενδιαφερόμενων δημιουργών, το κόστος των ιδιαίτερα σημαντικών μέσων ελέγχου που χρησιμοποιεί ένας τέτοιος οργανισμός δεν μπορεί να συνεκτιμάται χωριστά στο πλαίσιο του υπολογισμού της εύλογης αποζημίωσης του άρθρου 94, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού ή της αποκατάστασης της περαιτέρω ζημίας που οφείλεται κατ' εφαρμογή του άρθρου 94, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού.

72. Κατά τη γνώμη μου, το κόστος των μέσων αυτών μπορεί να ληφθεί υπόψη μόνο στο μέτρο κατά το οποίο πρόκειται για πρόσθετα δικαστικά έξοδα ή έξοδα πραγματοποιούμενα πριν από τον δικαστικό αγώνα, συναρτώμενα με την εξέταση συγκεκριμένης περίπτωσης παραβάσεως και των οποίων η επιστροφή μπορεί να αξιωθεί δυνάμει και υπό την επιφύλαξη των όρων του άρθρου 94, παράγραφος 2, του βασικού κανονισμού²⁶. Πρέπει, εν πάση περιπτώσει, να υφίσταται αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ των εξόδων αυτών και της επίμαχης περίπτωσης παραβάσεως.

73. Τέλος, επισημαίνω ότι, δεδομένου ότι η εύλογη αποζημίωση του άρθρου 94, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού υπολογίζεται, όπως προτείνω, με αναφορά στην αμοιβή για παραγωγή βάσει αδείας, ο κάτοχος δεν δικαιούται να αξιώσει την καταβολή αποζημίωσης προς απόδοση των τακτικών δαπανών ελέγχου και εποπτείας οι οποίες συναρτώνται με τον έλεγχο του άρθρου 14, παράγραφος 3, πέμπτη περίπτωση, του βασικού κανονισμού, καθώς και με την παρακολούθηση του άρθρου 16 του κανονισμού εφαρμογής²⁷.

74. Το συμπέρασμα αυτό επιβάλλεται καθόσον οι τακτικές δαπάνες ελέγχου και εποπτείας, ακόμα και αν είναι υψηλές, πρέπει να θεωρηθούν, όπως προκύπτει από τις παρούσες προτάσεις, ότι περιλαμβάνονται στα ποσά που καταβάλλονται για την παραγωγή βάσει αδείας, και επομένως ότι ενσωματώνονται στο ποσό της αμοιβής για παραγωγή βάσει αδείας, δεδομένου ότι ο έλεγχος θα πραγματοποιηθεί από τον κάτοχο, δυνάμει του άρθρου 14, παράγραφος 3, πέμπτη περίπτωση, του βασικού κανονισμού και του άρθρου 16 του κανονισμού εφαρμογής. Συγκεκριμένα, ο υπολογισμός του ποσού της εύλογης αποζημίωσης με αναφορά στην αμοιβή για παραγωγή βάσει αδείας παρέχει τη δυνατότητα άρσης των συνεπειών της προσβολής και, ως εκ τούτου, επανόδου του κατόχου στην προηγούμενη της παραβάσεως κατάσταση.

V – Πρόταση

75. Κατόπιν του συνόλου των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο, αφενός, να κρίνει ότι παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα και, αφετέρου, να δώσει την ακόλουθη απάντηση στο πρώτο και στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα που υπέβαλε το Bundesgerichtshof:

«Η εύλογη αποζημίωση την οποία οφείλει, δυνάμει του άρθρου 94, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 2100/94 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουλίου 1994, για τα κοινοτικά δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών, ο καλλιεργητής στον κάτοχο κοινοτικού δικαιώματος επί προστατευόμενων φυτικών ποικιλιών για τη χρήση του πολλαπλασιαστικού υλικού προστατευόμενης ποικιλίας το οποίο απέκτησε μέσω φύτευσης χωρίς να τηρήσει τις υποχρεώσεις που επιβάλλει το άρθρο 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 2100/94 και το άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΚ) 1768/95 της Επιτροπής, της 24ης Ιουλίου 1995, για τη θέσπιση εκτελεστικών κανόνων σχετικά με την γεωργική εξαίρεση που προβλέπει το άρθρο 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 2100/94, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 2605/98 της Επιτροπής, της 3ης Δεκεμβρίου 1998, πρέπει να υπολογίζεται με αναφορά στο μέσο ποσό που καταβάλλεται για τη βάσει αδείας παραγωγή αντίστοιχης ποσότητας

26 — Το συμπέρασμα αυτό είναι, κατά τη γνώμη μου, σύμφωνο και με τις αρχές που τίθενται στην εικοστή έκτη αιτιολογική σκέψη καθώς και στο άρθρο 13 της οδηγίας 2004/48.

27 — Εντούτοις, πλην των εξόδων αυτών, ο κάτοχος δικαιούται, δυνάμει του άρθρου 94, παράγραφος 2, του βασικού κανονισμού, να αξιώσει την καταβολή αποζημίωσης για την περαιτέρω ζημία που υπέστη.

πολλαπλασιαστικού υλικού προστατευομένων ποικιλιών του συγκεκριμένου φυτικού είδους στην ίδια περιοχή. Δεδομένου, αφενός, ότι ο κατά την ανωτέρω μέθοδο υπολογισμός του ποσού της εύλογης αποζημίωσης παρέχει τη δυνατότητα επανόδου του κατόχου στην προηγούμενη της παραβάσεως κατάσταση και άρσης των συνεπειών της προσβολής των δικαιωμάτων του και, αφετέρου, ότι πρέπει να θεωρηθεί ότι οι δαπάνες ελέγχου και εποπτείας έχουν ενσωματωθεί από τον κάτοχο στο αντάλλαγμα για την άδεια, ο κάτοχος δεν μπορεί να αξιώνει την καταβολή των δαπανών αυτών παρά μόνο στο μέτρο που πρόκειται για πρόσθετα δικαστικά έξοδα ή έξοδα πραγματοποιούμενα πριν από τον δικαστικό αγώνα, συναρτώμενα με την εξέταση συγκεκριμένης περίπτωσης παραβάσεως και των οποίων η επιστροφή μπορεί να αξιωθεί δυνάμει και υπό την επιφύλαξη των όρων του άρθρου 94, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94.»